

5. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení

Kritéria rozvoje a optimalizace vzdělávací soustavy a struktury budoucí vzdělávací nabídky škol v kraji („rejstříková část“)

Kritéria rozvoje a optimalizace vzdělávací soustavy a struktury budoucí vzdělávací nabídky škol

Činnost školy a školského zařízení mohou vykonávat subjekty zapsané v rejstříku škol a školských zařízení, přičemž řízení o zápisu školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení je upraveno ve školském zákoně. Zjištěný nesoulad žádosti o zápis do rejstříku škol a školských zařízení s Dlouhodobým záměrem České republiky nebo příslušného kraje je zákonným důvodem pro zamítnutí žádosti.

1. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

1.1 V oblasti předškolního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno **navýšení kapacit spádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně spádové mateřské školy nové**, pouze:

a) v místech, kde kapacity spádových mateřských škol nedostačují k přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let, nebo

b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových mateřských škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let,

c) v případě reálného zájmu ze strany zákonných zástupců dětí mladších 3 let, který není možné v důsledku nedostatečných kapacit uspokojit.

1.2. Navyšování kapacit **nespádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně nové nespádové mateřské školy** budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity nespádových mateřských škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné, a

b) pouze v těch lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % z kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. roku, který předchází školnímu roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení, s výjimkou lokalit, ve kterých bude v následujících letech trvalý převis poptávky po umístění dětí do MŠ. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek dětí na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.

2. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

2.1. V oblasti základního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno **navýšení kapacit spádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně spádové základní školy nové** pouze:

a) v místech s nedostatečnými kapacitami spádových základních škol pro přijetí celého populačního ročníku v rámci školského obvodu dané školy, nebo

b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových základních škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí celého populačního ročníku v rámci školského obvodu dané školy.

2.2. Navyšování kapacit **nespádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně nové nespádové základní školy** budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity nespádových základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné, a

b) pouze v lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. roku, který předchází školnímu roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek žáků na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.

2.3. Nový obor 79-01-B/01 Základní škola speciální bude možné zapsat u základních škol *již zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení* v těch lokalitách, kde je s ohledem na dojezdové vzdálenosti pro žáky obtížné navštěvovat jinou základní školu, která vyučuje ve stejném oboru. Tento obor není možné do rejstříku škol a školských zařízení zapsat tam, kde by nedošlo k naplnění minimálního počtu žáků ve třídě stanoveného právním předpisem.

3. STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Současná rejstříková kapacita oborů středních škol v Plzeňském kraji je téměř naplněna. V aktuálním školním roce je v kraji 75 vzdělávacích oborů s volnou kapacitou nižší než 50 míst a rezerva kraje pro uplatňování požadavku, aby nově zařazený nebo kapacitně posílený obor vzdělání nahrazoval ve stejné kapacitě jiný aktivní obor vzdělání s maturitní zkouškou, je téměř vyčerpaná. Díky důsledné optimalizaci oborové nabídky středních škol a díky snaze přiblížit rejstříkovou kapacitu skutečnému stavu a počtu žáků ubylo v rejstříku středních škol 4619 volných míst v porovnání roků 2023 a 2006. Přesto, že Plzeňský kraj dlouhodobě sledoval rostoucí počet narozených dětí a narůstající počet žáků na základních školách, mimořádné události související s příchodem žáků cizinců nebylo možné předpokládat.

Nárůst počtu cizinců má zásadní vliv na predikce počtu žáků vycházejících ze základních škol, což zmiňuje také Dlouhodobý záměr České republiky v části 6.1 Analýzy, ve které je uvedeno, že „nejvyšší počty cizinců byly na podzim roku 2022 dle Cizineckého informačního systému evidovány v rámci hl. m. Prahy, Středočeského, Plzeňského, Jihomoravského a Moravskoslezského kraje...“. Aktuálně zaujímá Plzeňský kraj 3. místo v počtu žáků-cizinců ve školách v mezikrajském srovnání a vzhledem k postavení regionu lze předpokládat vysoký počet mladých migrantů i v následujícím období.

Jak je popsáno v kapitole B. Základní vzdělávání, bude vycházející počet žáků ze základních škol až do roku 2030 stabilní a neočekává se výrazný pokles uchazečů o studium na střední škole. Tento trend

popisuje i zpracovaná analýza sledující regionální potřeby trhu práce, která je přílohou 3 tohoto dokumentu.

Dlouhodobý záměr Plzeňského kraje na roky 2024-2028 v kapitole 3 stanovuje strategický záměr „Zajištění potřebných kapacit středních škol a jejich oborové struktury odpovídající potřebám trhu práce“. Vychází přitom ze zpracované „Analýzy regionálních potřeb trhu práce, míry nezaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů v Plzeňském kraji“, kterou pro Plzeňský kraj zpracovala Regionální rozvojová agentura v roce 2023. Z této analýzy vyplývá potřeba navyšování vybraných oborů lycea a oborů vzdělávání ve skupinách 23, 26, 53 a 75. Na základě této analýzy proto Plzeňský kraj stanovuje pravidla pro zápis do rejstříku škol a školských zařízení pro následující období platnosti tohoto dlouhodobého záměru, jak je popsáno níže:

3.1 Zápis nových středních škol, nových míst poskytování vzdělávání nebo navyšování kapacit středních škol (vyjma středních škol poskytujících vzdělávání v oborech vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami):

a) Nové střední školy (a nová místa poskytovaného vzdělávání středních škol) v rámci kraje budou zapisovány do rejstříku škol a školských zařízení v odůvodněných případech s ohledem na očekávaný průběh demografické křivky nastupujících kohort 15letých, dále na dostupnost stávajících kapacit středních škol a podle potřeb trhu práce v Plzeňském kraji.

b) Navyšování kapacit současných středních škol bude zapisováno v odůvodněných případech, a to s ohledem na očekávaný průběh demografické křivky (viz bod a), dále stávající naplněnost dané školy a kvalitu školy a u oborů odborného vzdělávání s přihlédnutím k uplatnitelnosti absolventů školy na trhu práce a podle potřeb trhu práce v Plzeňském kraji (viz příloha č. 3).

Žádost o zápis nové střední školy nebo nového místa poskytování vzdělávání musí být zároveň v souladu s body v části 3. 2.

Zohlednění potřeb trhu práce v kraji a predikce kvalifikačních potřeb podle bodu a), resp. přihlédnutí k uplatnitelnosti absolventů školy na trhu práce a potřebám trhu práce s ohledem na predikce kvalifikačních potřeb podle bodu b) se nevztahuje na gymnázia a lycea.

3.2 Zápis nových oborů vzdělání, navyšování kapacit stávajících oborů vzdělání

- a) Nové obory čtyřletého gymnázia a navyšování stávajících kapacit již zapsaných oborů je možné zapisovat v návaznosti na demografický vývoj, naplněnost a dostupnost oborových kapacit, přičemž u zápisu nových oborů pouze v případech, bude-li splněna podmínka, že obor čtyřletého gymnázia není v dojezdové vzdálenosti min. 20 km zapsán v rejstříku škol a školských zařízení na jiné škole.
- b) Nové obory vzdělání skupiny 78 - lycea a navyšování stávajících kapacit již zapsaných oborů je možné zapisovat v návaznosti na demografický vývoj, naplněnost a dostupnost oborových kapacit, a to jen v oborech Zdravotnické lyceum, Přírodovědné lyceum, Technické lyceum, Pedagogické lyceum a Ekonomické lyceum, přičemž u zápisu nových oborů pouze v případech, bude-li splněna podmínka, že obor lycea stejného zaměření není v dojezdové vzdálenosti min. 20 km zapsán v rejstříku škol a školských zařízení na jiné škole. Podmínka dojezdové vzdálenosti nebude uplatňována u oborů Technické lyceum a Zdravotnické lyceum s ohledem na „Analýzu regionálních potřeb trhu práce, míry nezaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů v Plzeňském kraji“.
- c) V oblasti oborů vzdělání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření 8letých oborů vzdělání nebudou vzhledem k dopadům nadměrného odchodu žáků 5. ročníků ZŠ do 1. ročníků 8letých gymnázií do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové školy, obory ani navyšovány stávající oborové kapacity. Navýšení kapacity oboru 6letého gymnázia lze zapsat za předpokladu

současného ekvivalentního snížení kapacity oboru 8letého gymnázia na dané škole nebo na jiném gymnáziu stejného zřizovatele.

d) Další obory vzdělání s maturitní zkouškou:

Při zápisu ostatních oborů vzdělání (M, LO) může být do struktury oborů vzdělání s maturitní zkouškou v kraji zapsán obor vzdělání, který bude nahrazovat ve stejné kapacitě a stejné formě jiný aktivní obor vzdělání s maturitní zkouškou, přičemž bude zohledňována analýza uplatnění absolventů příslušné skupiny oborů na trhu práce, dojezdová vzdálenost jiné školy, která má stejný obor zařazen ve své nabídce vzdělávání, a stávající kapacity požadovaných oborů v kraji.

Na základě „Analýzy regionálních potřeb trhu práce, míry nezaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů v Plzeňském kraji“ (Příloha č. 3, tabulka 3) se při zápisu do rejstříku škol a školských zařízení oborů vzdělání s maturitní zkouškou (kat. M, LO) ve skupinách 23, 26, 53 a 75 neuplatní požadavek, aby nově zařazený nebo kapacitně posílený obor vzdělání nahrazoval ve stejné kapacitě jiný aktivní obor vzdělání s maturitní zkouškou. Zápis nového oboru, případně navýšení stávající kapacity oboru Předškolní a mimoškolní pedagogika, bude povolován pouze do naplnění max. celkové kapacity 136 žáků denního studia v prvním ročníku v celém Plzeňském kraji.

- e) V oblasti oborů vzdělání s výučním listem (H) nezvyšovat kapacity oborů vzdělání ve skupinách oborů vzdělání, v nichž je v posledních pěti letech vykazována míra nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci příslušného kraje, nebo tendence míry nezaměstnanosti rostoucí a jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce.
- f) Obory vzdělání s unikátním obsahem nebo obory vzdělání jedinečné v rámci ČR, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navyšování stávajících kapacit nebo zápisu nové střední školy nebo nového místa poskytování vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů.
- g) U oborů vzdělání nástavbového studia, v nichž míra dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů v kraji přesahuje průměr míry nezaměstnanosti všech absolventů daného oboru vzdělávání v ČR, nebude možné provádět jejich zápis a navyšování jejich oborové kapacity.
- h) Obory vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány a jejich kapacity navyšovány v návaznosti na demografický vývoj, naplněnost a dostupnost stávajících oborových kapacit.

4. VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 Nové vyšší odborné školy, další místo poskytovaného vzdělávání nebo navýšení kapacity VOŠ a oborů VOŠ budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány jen v oborech regulovaných povolání (Zdravotnictví a Pedagogika, učitelství a sociální péče) a skupinách oborů technického vzdělávání s ohledem na demografický nárůst, potřeby regionálního rozvoje, naplněnost a dostupnost stávajících kapacit a současně také s ohledem na budoucí potřeby trhu práce a predikci kvalifikačních potřeb.

5. KONZERVATOŘE

Z důvodu dostatečných volných kapacit konzervatoří nebudou po dobu platnosti tohoto Dlouhodobého záměru v oblasti konzervatoří do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové školy, nová místa poskytování vzdělávání ani navýšení kapacit.

6. JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Do rejstříku škol a školských zařízení nebudou vzhledem ke klesajícímu počtu žáků a dostatečným kapacitám zapisovány nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky ani nebudou navyšovány kapacity jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky a zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání.

7. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

7.1 Po dobu platnosti tohoto Dlouhodobého záměru nebudou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové ZUŠ ani navyšovány kapacity ZUŠ bez rozdílu zřizovatele, pokud v době rozhodování o žádosti podíl kapacit ZUŠ v Plzeňském kraji na populaci ve věku 6–18 let překračuje 20 %. Zvýšení kapacity konkrétní ZUŠ, případně zřízení ZUŠ nové je možné pouze za současného recipročního snížení kapacity jiné ZUŠ.

7.2 Pokud podíl nabízených kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6–18 let v době rozhodování o žádosti nepřesahuje 20 %, mohou být kapacity základních uměleckých škol navyšovány v souladu s demografickým vývojem, stávajícími kapacitami ZUŠ a jejich obsazeností v rámci Plzeňského kraje, maximálně však do dosažení 20 % podílu kapacit ZUŠ na populaci 6–18 let. Zápisem nových kapacit ZUŠ nesmí docházet ke zvyšování disparit v nabídce základního uměleckého vzdělávání v rámci daného kraje.

8. ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

8.1 Školní družiny a školní kluby:

Součet kapacit školní družiny a školního klubu, zřízených při základní škole, nesmí být vyšší než kapacita dané základní školy. Neplatí pro případy uvedené pod bodem 8.1 b).

a) Povolování zápisu nových školních družin nebo školních klubů nebo zvyšování jejich kapacity bude umožněno pouze v případě, že činnost školní družiny nebo školního klubu bude vykonávat nebo vykonává stejná právnická osoba jako činnost příslušné školy (dále jen „žadatel“). Tedy v případě školních družin základní škola s 1. stupněm a v případě školního klubu základní škola s 2. stupněm, šestileté nebo osmileté gymnázium nebo konzervatoř s osmiletým vzdělávacím programem.

b) V případě, kdy školní družina nebo školní klub bude zajišťovat zájmové vzdělávání i pro žáky jiných škol, lze při zápisu nové školní družiny nebo školního klubu nebo zvýšení jejich kapacity přihlídnout ke kapacitám školních družin nebo školních klubů a naplněnosti škol v daném místě.

8.2 Střediska volného času

Po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru nebudou v Plzeňském kraji do rejstříku škol a školských zařízení zapisována nová střediska volného času. V místech, kde vznikne oprávněná potřeba zřízení střediska volného času, je možné řešit zápisem místa výkonu činnosti již zapsaného střediska volného času.

Nebudou zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb mimo území kraje, v němž má sídlo právnická osoba, která činnost střediska volného času vykonává.

9. ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

V oblasti školských poradenských zařízení:

a) zápis nových míst poskytování školských služeb bude umožněn jen v odůvodněných případech a s ohledem na demografický nárůst a dostupnost stávajících zařízení,

b) nová zařízení nebudou po dobu platnosti tohoto Dlouhodobého záměru do rejstříku škol a školských zařízení zapisována. Případnou potřebu navýšení kapacit těchto zařízení lze řešit personálním posílením stávajících zařízení.

10. STŘEDISKA VÝCHOVNÉ PÉČE

Současná síť středisek výchovné péče bude doplňována s ohledem na velikost populace a dle míry výskytu rizikového chování v daném území, a to v návaznosti na analýzu potřeb regionů, demografický vývoj v daném regionu a současně predikci vývoje míry rizikového chování v populaci. Vzhledem k předpokládaným nedostatečným kapacitám středisek výchovné péče budou v územích se zvýšenou potřebností podle věty první v následném období zřizována nová střediska, respektive bude možné zvyšovat jejich kapacitu do rejstříku škol a školských zařízení, a to s ohledem na stávající síť středisek. V ostatních územích (kde není zvýšená míra výskytu rizikového chování) budou nová střediska

výchovné péče (případně navyšování jejich kapacit) zapisována do rejstříku škol a školských zařízení pouze v případech prokázané potřebnosti s ohledem na stávající síť středisek výchovné péče a jejich kapacity.

11. OSTATNÍ ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

V oblasti ostatních školských služeb budou nová školská zařízení a jejich kapacity do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na počet dětí, žáků a studentů vzdělávajících se ve školách na území kraje a na demografický vývoj.

Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školská výchovná a ubytovací zařízení a školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisována s ohledem na potřebnost zajištění služeb, které poskytují, a s ohledem na záměr rozvoje sítě příslušných zařízení v kraji (s výjimkou zařízení zřizovaných ministerstvem).